

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
“ 1 ” вересня 2016 р.

Соціальна відповідальність підприємницьких структур
в умовах глобалізації
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

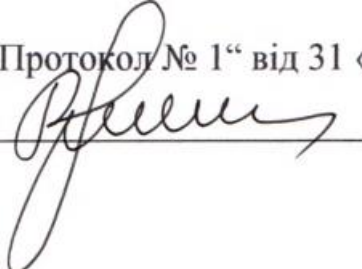
підготовки доктора філософії
(назва освітньо-наукового рівня)
галузі знань 07 “Управління та адміністрування”
(шифр і назва галузі знань)
спеціальність 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”
(шифр і назва напрямку підготовки)

Львів
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний університет імені Івана Франка, економічний факультет, кафедра економіки підприємства

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Михасюк Іван Романович, доктор соціологічних наук, професор кафедри економіки підприємства Пачковський Юрій Франкович

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1“ від 31 «серпня» 2016 року
Голова Р.В. Михайлишин

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни вільного вибору аспіранта “Соціальна відповідальність підприємницьких структур в умовах глобалізації” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки “доктора філософії” зі спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”.

Предметом дисципліни “Соціальна відповідальність підприємницьких структур в умовах глобалізації” є інструментарій формування та функціонування соціальної відповідальності підприємницьких структур.

Міждисциплінарні зв’язки:

Вивчення дисципліни “Соціальна відповідальність підприємницьких структур в умовах глобалізації” взаємопов’язана з такими дисциплінами як “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Соціологія”, “Психологія”, “Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні”, “Економіко-математичне моделювання”, “Інновації та підприємництво”.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Концептуальні основи соціальної відповідальності підприємницьких структур.
2. Соціальна відповідальність підприємницьких структур в системі соціально відповідальних відносин.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування в аспірантів базових знань стосовно теорії та практики соціальної відповідальності підприємницьких структур /підприємництва / бізнесу (далі СВБ) в умовах глобалізації і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки не лише у сфері управління та бізнесу, але в сучасному суспільстві загалом.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- чітко уявляти місце та призначення соціальної відповідальності в системі соціального управління та соціального знання;
- розглянути основні концептуальні поняття, теорії та парадигми, якими оперує соціальна відповідальність підприємництва (бізнесу);
- продемонструвати механізми та соціальні технології щодо реалізації морально-етичних цінностей в економічній та управлінській практиках;

– розвинути навички реалізації соціальних проектів у вимірі соціально-відповідального осмислення принципів провадження сучасного бізнесу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

Знати:

- предметне поле дисципліни «Соціальна відповідальність підприємницьких структур в умовах глобалізації»;
- загальні поняття та підходи до формування принципів соціальної відповідальності підприємницьких структур;
- концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності підприємництва та бізнесу;
- особливості соціальної відповідальності підприємництва та бізнесу у різних типах корпоративної культури;
- нормативно-правові та етичні засади розвитку соціальної відповідальності підприємницьких структур у світовій практиці та в Україні;
- критерії, показники та методики оцінювання соціальної відповідальності підприємництва;
- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією та соціальним підприємництвом;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом у підприємстві;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання у соціальному партнерстві.

Вміти:

- збирати й аналізувати інформацію з соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку підприємницької організації;
- здійснювати моніторинг соціальної відповідальності; у бізнесі;
- оцінювати ефективність соціальної відповідальності підприємницьких структур;
- формувати ефективні стратегії взаємодії роботодавців з персоналом та усіх зацікавлених сторін на засадах соціальної відповідальності та партнерства;
- розробляти етичні кодекси організацій, фахівців різних професій;
- опрацьовувати різноманітні джерела інформації щодо СВБ, формувати власну точку зору, робити висновки та приймати виважені рішення в умовах соціального діалогу та партнерства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

2.1. Лекційний курс

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності підприємницьких структур.

Тема 1. Соціальна відповідальність як соціально-філософська категорія.

Тема 2. Суть та значення соціальної відповідальності підприємництва/бізнесу.

Тема 3. Соціальна відповідальність підприємництва у ринковому середовищі.

Тема 4. Управління соціальною відповідальністю в підприємницькій організації.

Тема 5. Принципи соціальної відповідальності підприємницьких структур: етико-моральний дискурс.

Змістовий модуль 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі соціально відповідальних відносин.

Тема 1. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності.

Тема 2. Соціальна відповідальність суб'єктів суспільного розвитку.

Тема 3. Соціальне підприємництво як стратегія соціально відповідального бізнесу.

Тема 4. Соціальна звітність та оцінка результативності СВБ.

2.2. Практичні заняття

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності підприємницьких структур.

Тема 1. Соціальна відповідальність як соціально-філософська категорія.

Тема 2. Суть та значення соціальної відповідальності підприємництва/бізнесу.

Тема 3. Соціальна відповідальність підприємницьких структур як конкурентна перевага сучасних компаній.

Тема 4. Управління соціальною відповідальністю в підприємницькій організації.

Тема 5. Етико-моральні аспекти соціальної відповідальності підприємницьких структур.

Змістовий модуль 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі соціально відповідальних відносин.

Тема 1. Соціальне партнерство.

Тема 2. Соціальна відповідальність суб'єктів суспільного розвитку.

Тема 3. Соціальне підприємництво.

Тема 4. Соціальна звітність та оцінка результативності СВБ.

2.3. Самостійна робота

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності підприємницьких структур.

Тема 1. Міжнародний досвід державного регулювання КСВ.

Тема 2. Соціально відповідальний бізнес.

Тема 3. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку.

Тема 4. Стратегічні напрями розвитку корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Тема 5. Маркетингова складова соціальної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі соціально відповідальних відносин.

Тема 1. Права людини і трудові практики як предмет СВБ: нормативно-правовий аспект.

Тема 2. Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами

Тема 3. Соціальна відповідальність ЗМІ і громадянське суспільство.

Тема 4. Інформаційна політика в сфері СВБ.

Тема 5. Соціальна звітність в сфері СВБ.

Тема 6. Оцінка результативності СВБ.

3. Рекомендована література

1. Бандирська О.В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні // Актуальні проблеми економіки. №10. 2009. С. 61–62.
2. Белявська К.С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. 2011. №1. С.228-234.
3. Буян О. Підходи до оцінки КСВ підприємств в Україні // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. Економіка, 2012. Вип. 6. С. 159–165.
4. Гоголя О.П., Кудінова І.П. Соціальна відповідальність бізнесу. К. : Вид-во Національного університету біоресурсів і природокористування України, 2008. 79 с.
5. Гришук В.К. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 152 с. URL. http://shron1.chtyvo.org.ua/Hryshuk_Viktor/Sotsialna_vidpovidalnist.pdf
6. Джон Ролз. Теорія справедливості / Пер. з англ. О. Мокровольський К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 822 с.

7. Діагностика стану та перспективи розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О.Ф. Новікова, М.Є. Дейч, О.В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки промисловості. Донецьк, 2013. 296 с.
8. Євтушенко В. Оцінка КСВ: методи, об'єкти, показники // Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 46. С. 53–63.
9. Зелений офіс: з турботою про довкілля, з вигодою для бізнесу/ Упорядник О. Маслюківська. К. : «ТОВ Інжиніринг», 2009. 52 с.
10. Індекс прозорості та підзвітності компаній в Україні. К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. 31 с.
11. Корнєєва Т.І. Соціальна корпоративна відповідальність як невід'ємна складова управлінської звітності підприємства // Вчені записки. 2011. Том 1, № 26. С. 46-50.
12. Корпоративна соціальна відповідальність : підручник / О. Денис, О. Дубовик, А.Я. Кузнєцова, Є.Є. Матвєєв, О. М. Петрое, Т.С. Смовженко, І.З. Сторонянська, С.В. Шульц; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А.Я. Кузнєцової. Друге вид., доповн. К. : УБС НБУ, 2010. 384 с.
13. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика : підручник / Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А., Місько Г.А., Зінченко А.Г.; за наук. ред. Редькіна О.С., К. : ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480с.
14. Котлер Ф., Ненсі Л. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Ярнич. К.: Стандарт, 2005. 302 с.
15. Кусік Н.Л., Ковалевська А.В. Ефективність соціально відповідальної діяльності: взаємозв'язок з інвестиційним кліматом та привабливістю // Формування сучасних механізмів розвитку інноваційної сфери економіки: монографія. Сімферополь : ДІАЙП, 2013. С. 280-300.
16. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с. URL. <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>
17. Петрое О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики: Монографія. К.: Центр учбової літератури, 2008. 152 с.
18. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / Кол. автор.: Лазоренко О., Колишко Р., та ін. К. : Вид-во «Енергія», 2008. 96 с.

19. Саєнко Ю. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження. К., 2005. 30 с.
20. Сімченко Н.О. Соціально орієнтовані системи управління підприємствами: монографія. К. : ТОВ «ДКС – Центр», 2010. 340 с.
21. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. К. : КНЕУ, 2012. 501 с.
22. Академія КСВ (CSR Academy): URL. <http://www.csracademy.org.uk>.
23. Бізнес для соціальної відповідальності (Business for Social Responsibility). URL. <http://www.bsr.org>.
24. Бізнес і Права людини (Business and Human Rights): URL. <http://www.business-humanrights.org>.
25. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000). URL. <http://www.globalcompact.org.ua>.
26. Глобальний сервіс розповсюдження новин присвячений питанням КСВ (CSR wire is a newswire service devoted solely to CSR issues. CSR wire): URL. <http://www.csrwire.com>.
27. Глобальний стандарт КСВ створений для потреб організацій всіх типів та розмірів (The Good Corporation is a global standard of corporate social responsibility designed to address the needs of all types and sizes of organisation. The Good Corporation). URL. <http://www.goodcorporation.com>.
28. Глобальні принципи Селлівана з соціальної відповідальності (Global Sullivan Principles of Social Responsibility). URL. <http://www.globalsullivanprinciples.org>.
29. Європейська асоціація етики бізнесу (European Business Ethics Network – EBEN). URL. <http://www.eben-net.org>.
30. Європейська ініціатива для Етичного виробництва і споживання (European Initiative for Ethical Production and Consumption). URL. <http://www.iepce.org>.
31. Європейська корпоративна відповідальність (Corporate Social Responsibility Europe). URL. <http://www.cseurope.org>.
32. Європейська мережа бізнес-етики (European Business Ethics Network (EBEN). URL. <http://www.eben.org>.
33. Ініціатива Глобальної звітності (Global Reporting Initiative). URL. <http://www.globalreporting.org>.
34. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. URL. <http://www.pfi.org.ua/index.php>.
35. Міжнародна прозорість (Transparency International). URL. <http://www.transparency.de>.

36. Міжнародна соціальна підзвітність (Social Accountability International (SAI)). URL. <http://www.sa-intl.org>.
37. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження. URL. http://www.un.org.ua/files/Concept_Paper.pdf
38. Стандарт ISO 26000. URL. <http://www.iso.org>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Метою та завданням поточного контролю є визначення рівня засвоєння матеріалу аспірантами для корекції їх навчальної роботи у разі потреби, а також накопичування балів рейтингу аспіранта з дисципліни.

Засоби поточного контролю вивчення дисципліни:

- опитування на заняттях;
- перевірка підготовки до практичних занять;
- перевірка виконання модульних контрольних робіт;
- розв'язування практичних завдань;
- опитування у процесі індивідуально-консультативних занять: захист реферативно-розрахункових робіт, контрольні роботи, тестування для аспірантів, знання та навички яких не відповідають вимогам вузу або тих, що мають заборгованість із поважних причин, перевірка та захист індивідуальних домашніх завдань;
- для перевірки засвоєння матеріалу пропущених занять.

Об'єктами поточного контролю є: відповіді на заняттях, виконання модульних контрольних робіт, захист наукового реферату.

Оцінювання знань аспіранта здійснюється за 100-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань Аспірантів з дисципліни “Соціальна відповідальність підприємницьких структур в умовах глобалізації”, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на іспиті – 50 балів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань аспірантів.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

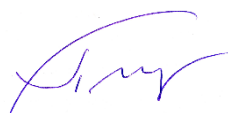
Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	Екзаменаційна оцінка	Коментар
90-100	A	Відмінно	Відмінно	Знання предмету міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер (самостійно на основі первинних знань, отриманих від педагога чи з підручника). Знання використовуються вільно. Аспірант легко і самостійно орієнтується в основних підходах до вибору альтернатив при дослідженнях і моделюванні в галузях економіки, екології й охорони природи. Самостійно використовує теорію систем у своїй професійній діяльності. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії в межах обраної спеціальності, самостійно знаходити і усувати помилки.
81-89	B	Дуже добре	Добре	Знання предмету міцні глибокі і повні, знаходяться в межах підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Знання використовуються вільно. Аспірант орієнтується в основних підходах до вибору альтернатив при дослідженнях і моделюванні в галузях економіки, екології й охорони природи. Як правило, самостійно використовує теорію систем у своїй професійній діяльності. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії в межах обраної спеціальності.
71-80	C	Добре		Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Аспірант самостійно трансформує знання та легко переносить їх на основні види діяльності при дослідженнях і моделюванні в галузях економіки, екології й охорони природи; використовує теорію систем у своїй професійній діяльності. Здатний самостійно складати нові, більш ефективні алгоритми діяльності для вирішення типових задач і завдань, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.
61-70	D	Задовільно	Задовільно	Знання предмету, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Аспірант самостійно трансформує знання та переносить їх на основні види діяльності при дослідженнях і моделюванні в галузях економіки, екології й охорони природи. Здатний складати нові, більш ефективні алгоритми діяльності для вирішення типових задач і завдань, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.
51-60	E	Достатньо		Знання предмету, в основному, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Аспірант намагається трансформувати знання та переносить їх на основні види діяльності при дослідженнях і моделюванні в галузях економіки, екології й охорони природи. Здатний використовувати знання в зазначених умовах, на практиці за допомогою викладача.

5. Засоби діагностики успішності навчання

5.1. Засоби поточного і підсумкового контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
Поточне опитування на практичних заняттях	25
Письмова робота	25
Екзамен	50

Уклали:

д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

д.е.н., проф. Михасюк І.Р.